ސިޙުރުގެ ޙަޤީޤަތާއި ސިޙުރުން ސަލާމަތްވާން ގޮތް

ސިޙުރަކީ ކޮބާ؟

ބަހުގެ ގޮތުން ބަލާނަމަ އަރަބިބަހުގައި 'ސިޙުރު' މިލަފުޒަކީ ސަބަބު ފޮރުވިފައިވާ، އަދި ވަރަށް ނާޒުކުގޮތްގޮތުގައިވާ ކަންކަމަށް ބޭނުންކުރާ އިބާރާތެކެވެ. އަދި ސިޙުރުގެ އަސްލަކީ އެއްޗެއްގެ ޙަޤީޤަތުން އެހެންގޮތަކަށް ބަދަލުކުރުމެވެ. އަދި ޙައްޤުގެ ގޮތުގައި ބާޠިލު ދައްކާލުމެވެ.

[تهذيب اللغة: 290/4، مقايس اللغة س ح ر، صارم البتار: ص. 12]

އިބްނު ޤުދާމާ ރަޙިމަހުﷲ ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. "ސިޙުރަކީ ގޮށްޓަކާއި، ރުޤްޔާތަކާއި، ވާހަކަތަކާއި ބަސްބުނެ ނުވަތަ ލިޔުމެވެ. ނުވަތަ ސިޙުރު ހެދޭމީހާގެ ގައިގައި ނުވަތަ ހިތަށް، ނުވަތަ ވިސްނުމަށް އަސަރުކުރާ ކަމެކެވެ. ސިޙުރުގައި ޙަޤީޤަތެއްވެއެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި މަރާ ބަލިކުރާ ސިޙުރުތަކެއް ވެއެވެ. އަދި ފިރިމީހާ ދުރުކުރާ ސިޙުރު ވެއެވެ. އަދި ފިރިމީހާއާއި އަނބިމީހާ ދުރުކުރާ ސިޙުރު ވެއެވެ. އަދި ދެމީހުންގެ ދެމެދުގައި ރުޅިވެރިކަން އުފެއްދޭ ސިޙުރު ވެއެވެ، ދެމީހުން ގާތްކޮށް ލޯބި ކުރުވާ (ޢަޠްފުކުރުވާ) ސިޙުރު ވެއެވެ. (މިއީ އިސްތިޤްރާގެ ވާހަކައެވެ)" [(المغني: 104/10، صارم البتار: ص. 13)]

ޤުރުއާނާއި ސުންނަތުން ސިޙުރުގެ ތަޢުލީމު ލިބެން އޮތް ގޮތުން ބަލާއިރު، ސިޙުރަކީ ޙަޤީޤަތެއްކަމާއި، އޭގެ އަސަރުކުރާކަން އުފެއްދޭނެގޮތްތަކެއް ޤުރުއާނުންނާއި، ސުންނަތުން ދަލީލުތަކުން ދެއްކިފައިވެއެވެ. އަދި އެއީ ކުފުރުކަމެއްގެ ދަލީލުތަކެވެ. އެގޮތުން މާތް ﷲ ސޫރަތުލް ބަޤަރާގެ 102 ވަނައާޔަތުގައި ވަޙީކޮށްފައި ބަސްފުޅުގެ މާނައިގައިވެއެވެ.

"އަދި ސުލައިމާނުގެ ވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ޝައިޠާނުން ކިޔަމުން ގެންދިޔަ ކަމެއްގެ ފަހަތުން އެބައިމީހުން ތަބާވީއެވެ. ސުލައިމާނު ކާފިރުވެވޮޑިގެން ނުވެއެވެ. އެކަމަކު، ޝައިޠާނުން ކާފިރުވީއެވެ. އެބައިމީހުން މީސްތަކުންނަށް ސިޙުރު އުނގަންނައިދެމުންދެއެވެ. އަދި ބާބިލުގައިވާ ހާރޫތާއި، މާރޫތު ދެމަލާއިކަތުންނަށް ބާވައިލެއްވުނު ކަންތަކާއި (އެބައިމީހުން ތަބާވީއެވެ.) ތިމަންމެން ވަނީ ފިތުނައެއް (އިމްތިޙާނެއް) ކަމުގައި ވީއިރު، ކަލޭ ކާފިރުނުވާށެވެ! (ކަލޭ ސިޙުރު ނުދަސްކުރާށެވެ) ކިޔާދިނުމަށްފަހުގައި މެނުވީ، އެއްވެސް މީހަކަށް އެދެމީހުން އުނގަންނައިނުދެއެވެ. ފަހެ، ފިރިމީހާއާއި އޭނާގެ އަނބިމީހާއާ ދެމެދު ވަކިކޮށްލާ ކަމެއް އެދެމީހުންގެ ކިބައިން އެބައިމީހުން ދަސްކުރެއެވެ. ﷲ ގެ އިޛުނަވަންތަކަމާއި ނުލާ، އެއްވެސް މީހަކަށް އެއިން ގެއްލުމެއް އެބައިމީހުން ނުދެއެވެ. އެބައިމީހުންނަށް ގެއްލުން ދޭ، އަދި ފައިދާ ނުދޭ ކަންތައް އެބައިމީހުން ދަސްކުރެއެވެ. އަދި އެއެއްޗެއް ގަތް މީހާއަށް، އާޚިރަތުގައި އެއްވެސް ބައެއް ނުވާނެކަން ކަށަވަރުކޮށް އެބައިމީހުންނަށް އެނގިގެންވިއެވެ. އެބައިމީހުންގެ ނަފްސުތައް އޭގެ ބަދަލުގައި ވިއްކި އެއްޗަކީ ކިހާ ނުބައި އެއްޗެއްހެއްޔެވެ! އެބައިމީހުން ދަންނަ ބަޔަކު ކަމުގައި ވިނަމައެވެ."

މިއާޔަތުން ދަލީލުވެގެންދަނީ، ސިޙުރަކީ ޙަޤީޤަތެއް އެކުލެވިގެންވާ އެއްޗެއްކަމާއި، އޭގެ ސަބަބުން މީސްތަކުންގެ ހިތްތަކާއި، ހަށިގަނޑުތަކަށް އަސަރުކުރާ ކަމެއްކަން ހާމަވެއެވެ. އަދި ސިޙުރުވެރިޔާގެ އަސަރުކުރަނީ ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ އިޛުނަވަންތަކަމާއި އެކުގައެވެ. ސުންނަތުގައި އައިސްފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު، އަބޫ ހުރައިރާ ރަޟިޔަﷲ ޢަންހު ރިވާކުރައްވާ ޙަދީޘެއްގައިވެއެވެ. ނަބިއްޔާ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމް ޙަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. ((اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ)) ، قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا هُنَّ ؟ قَالَ : الشِّرْكُ بِاللَّهِ ، وَالسِّحْرُ ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ، وَأَكْلُ الرِّبَا ، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ ، وَالتَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ)). މާނައީ: **"ހަލާކުކުރަނިވި ހަތް ކަންތައް ދުރުކުރާށެވެ." އެބަޔަކު ސުވާލުކުރިއެވެ. "އޭ ﷲ ގެ ރަސޫލާއެވެ! އެއީ ކޮބާހެއްޔެވެ؟" ރަސޫލާ ވިދާޅުވިއެވެ. "(އެއީ) ﷲ އަށް ޝަރީކުކުރުމާއި، ސިޙުރު ހެދުމާއި، ޙައްޤަކާއި ނުލާ ﷲ ޙަރާމްކުރެއްވި ނަފްސެއް މެރުމާއި، ރިބާ ކެއުމާއި، ޔަތީމުންގެ މުދާ ކެއުމާއި، ހަނގުރާމަ ދުވަހު (ހަނގުރާމައިން) ފުރާވެރިވުމާއި، ނުރަނގަޅު ކަންތަކާ ދުރުވެގެންވާ މުއުމިން (ކަނބަލުން) ތުހުމަތުކުރުމެވެ."** [3 البخاري: 2766، 6857، ومسلم: 89.] މިޙަދީޘްގައި، ނަބިއްޔާ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމް ހަލާކުކުރަނިވި ކަންތަކުގެ ތެރޭގައި ސިޙުރު ހިމަނުއްވާފައިވެއެވެ. އަދި އެގޮތުން ބޮޑެތި ފާފަތަކުގެ ތެރޭގައި ސިޙުރު ހިމެނޭކަން ހާމަވެގެންދެއެވެ. މިކަމުން ދުރުހެލިވުމަށް ސިޙުރަކީ

ޚުރާފާތެއް ނޫންކަމެވެ. ޙަޤީޤަތެއްކަމެވެ. އަދި ނަބިއްޔާ ޙަދީޘްކުރައްވާފައިވެއެވެ. ((لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَطَيَّرَ ، أَوْ تُطِيِّرَ لَهُ أَوْ تَكَهَّنَ ، أَوْ تُكِهِّنَ لَهُ أَوْ سَحَرَ ، أَوْ سُحِرَ لَهُ وَمَنْ عَقَدَ عُقْدَةً وَمَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ)) މާނައީ: "ފާލުބަލާމީހާއާއި، އެބަލުވާމީހާއާއި، ކާހިނުކަންކުރާމީހާއާއި، އެކަންކުރުވާމީހާއާއި، ސިޙުރުހަދާމީހާއާއި، އެހަދުވާމީހާ އަހަރެމެންގެ ތެރެއިންނޫނެވެ. އަދި ކާހިނެއްގެ ގާތަށް އައިސް އޭނާ ދައްކާވާހަކަ ތެދުކޮށްފިމީހާ ދަންނައެވެ. ވީމާ، ކަހަނަތްކުރާމީހުން އޭނާ މުޙައްމަދުގެފާނަށް ބާވައިލެއްވުނު ޝަރީޢަތަށް ކާފަރުވެއްޖެއެވެ." ([البزار: 3578އައްސިލްސިލަތުއް ޞަޙީޙާ: 2195]) މިޙަދީޘުގައި، ނަބިއްޔާ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހިވަސައްލަމަ އެވަނީ ސިޙުރާއި، ސިޙުރުހަދާމީހުން ސިޙުރުކުރުވާމީހުން ކާހިނުއަށް ދިއުން މަނާކުރައްވާފައިވެއެވެ.

ކޮންމެއަކަސް ސިޙްރުވެރިން ސިޙުރުހަދައިދެނީ ޝައިޠާނާއި ވާޅުވެރިވެގެންނެވެ. އެބައިމީހުންގެ ކުފުރު އަމަލުތަކާއި ޝިރުކުތަކުން ޝައިޠާނުން ރުއްސުވުމަށްޓަކައި ކުރެއެވެ. ﷲ ނޫން ފަރާތްތަކުގެ ނަންތަކުން ޤުރުބާންކުރުމާއި، އަޅުކަން ކުރުމުގެ ކަންތައްތައް ޝައިޠާނާ ކުރުވައެވެ. ކަހައިން އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ ގޮތުން ސިޙްރުވެރިން ކުރާ ކަންތައްތަކެވެ. ސިޙުރުގެ މަސައްކަތް ކުރުވުމަށް ޝައިޠާނުން ބޭނުން ކުރަމުންނެވެ، ނަމަވެސް ހަމަ ސިޙުރުގެ ބާރުގަދަވިޔަސް ﷲ ގެ އިރާދަފުޅާ ނުލައި ސިޙުރުގެ އަސަރުކޮށް ނުދެވޭނެއެވެ.

ސިޙްރުވެރިން ދެނެގަނެވޭނެ ވަރަށް މުހިއްމު އަލާމާތްތަކެއްވެއެވެ. އޭގެތެރެއިން ބައެއް މިއަދު ބަޔާންކޮށްލަމެވެ:

1. ސިޙްރުވެރިންގެ ތެރޭގައި ޤުރުއާނުގެ ބޭނުން ކޮށް މިސްކީނުންގެ ތެރެއިން ޢިލްމުވެރިއެއްގެ ސިފަ ހެދިފައިވާނެއެވެ: މިއީ ވަރަށް ފާފަވެރިކަމާ އެކު އެނގެނީ އަހަރުމެން ބަލާބަލާ ތިބުމުގައެވެ. މިގޮތަށް މީހުން ކައިރި ކަށިވަޅު ދަޢުވާކުރާކަށް ބަލާށެވެ، ވަކިން މިކަމުގައި ޤުރުއާނާ ބެހޭނެއެވެ. އެކަންނަމަވެސް ރަޤީޤަތުގައި މިބައިމީހުން އަމަލުކުރަނީ ސިޙްރުވެރިން ކުރާހެއްދިއެވެ.
2. ކަމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން އެހީއަށް ދިއުމުން ދާމީހާގެ (ބަލިމީހާ) ނަމާއި މަންމަގެ ނަން ހޯދުން.
3. ޖަނަވާރެއް ނޫނީ ދޫނިއެއް ކަތިލަން ބުނުން.
4. ބަލިމީހާ ބޭރަށް ނުނިކުމެ ވަކިތަނަކަށްވަދެހުންނަން ބުނުން. މިއީ އާއްމުގޮތެއްގައި ސިޙުރު ހަދާމީހުން ކުރާކަމެކެވެ. 40 ދުވަސް ވަންދެން ފެންނުލާގޮތަށް ގެއިން ބޭރަށް ނުނިކުމެ ގޭގައި އިނުމަށް ބަލިމީހާއަށް އަންގައެވެ. ގިނަފަހަރަށް މިގޮތަށް އަންގަނީ ބަލިމީހާއަށް ސިޙުރުގެ ތަދުތަކުގެ ނަފްސަށް އަސަރުކުރާތީ އަދިއެކަށް ބަނދަރުކުރުމަށް ދިރުމުގެ ފެނުނުހިތަށެވެ. ބައެއްފަހަރު ކަޅުކަރުދާސް ލިޔެ އެ ތަނުގެ ވަށައިގެން ވަންދެން ލިޔެ ކަން ދެނެގެން ގެއިން ނުނިކުމެ އިނުމަށް ބުނެއެވެ.
5. ތަންތަނުގައި އަޅަ ތަވީދުތަކާއި، ބަލިމީހާ ގައްލައި އައްކަލު ބޭނުންކޮށް ޖަނަވާރުގެ ހަމުގައި ލިޔުން އަޅުވާ ފަދަ ކަރުދާސް ކަންކަން ކުރުން: ގުދުރަތީގައި ނުފެނޭ ނަމަވެސް އަކުރުތަކާ ނަމަވެސް ފެހިކުލަ ގަނޑެއް ލިޔެގެން ކަރުދާހެއް (އަކަ ކަރުދާސް) ތަވީދުގައި ލިޔެގެން ދިނުމާއި، ވިދާޅުވާގޮތަށް ފެނާ ތަންތަނުގައި އަޅާކަމުގެ ހަރަކާތްތަކާއި ބަރަކާތުގެ ގޮތުން ހަރަކާތްތެރިވެގެން ނުވަތަ އެކުންތައް ގަވައިދު ބޭނުންކުރަމުން ދިޔައެވެ.
6. ކިތަންމެ ކޮޅެއްކަން ނޭގޭ ކިތާބުތަކެއް ކިޔުން: ބައެއް މީހުން ފާޅުފާޅުގެ ޝައިޠާނީ ބަސްތަކާއި ޖިންނީންގެ ނަންތައް ވައްދާފައި ހުންނަ ކިތާބުތަކެއް ކިޔައި ހަދައެވެ. ބަލިމީހުން ކައިރީގައި އެންމެފަހުން ބޭނުންކޮށްގެން މިފަދަ ކިތާބުތަކެއް ކިޔާ ހަދައެވެ. އަދި އެކިތަކީ ކަން ބަރުވެއްކޮށް ކިތަބުތަކެއް ޖާދޫގެ ތަކެތި ކިޔައި އުޅެއެވެ. މިސާލަކަށް ދަންނަވާނަމަ ދަރުޢަސް އިސްމާއި މަރުޔަމާ އާއި މަޙްބޫބާ ފަދަ ނަންނަން ދިފާއު ކިޔައިލާކަށެވެ.
7. އަރަބި އަކުރުވަކިވަކިން ލިޔެ ކަރުދާސްފުދަ ތަކެތި ދިނުން.
8. މީހަކު ކަލަކަން އެދި ނުވަތަ ބައްޕަކަށް ފަރުވާއަށް އެދި ދިއުމުން އޭނާގެ ހެދުމުގެ ފޮތި ފަދަ ތަކެތި ގެނައުމަށް ބުނުން.
9. އިސްތިރީ ވަރުބަލި ހަދާފައި އޭނާއަށް ކިޔުން: ދެލޯމަތި ހުރިހާ ކޮޅުތަކުން ހަމަ އެޗް ވަންދެ ސިޙުރަށް ދެވޭނެ ހަދާ އެކުގައި އިސްތިރީއެވެ. އަދި ދެލޯމަތީ ދަރިކަލުކުރުމަށް ހަމަ އެޗް ވަންދެ ސިޙުރަށް ހަދާ އެކުގައި ވަރުބަލިވެއެވެ. އަޅުގަނޑު ކުރުމަކީވެސް މިދިވެހިރާއްޖޭގައިން

ދޭތެރެ ދޭތެރެއިން ފެންނަ ކަންކަމެވެ. އިރު އަރާގަޑާއި އިރު އޮއްސޭ ގަޑީގައި ބަރަހަނާކޮށް ދޫދަށް ހުރެ އިރަށް ވައްތަރުޖެއްސާ ޝަހުވަތުންނާއި އެހެ އިބްލީސަށް އަޅުކަން ކުރުމަށް ކިޔައި އުޅޭތީ އަޑިޔާކުރަމުވެ.

10. ބާޒިރު ޖިނަވާރުކުރުމާއި، ބައެއް ބާޒިރުކުރުމުގައި ދެއްކުން.

11. ގަނޑުކަޅުކޮޅު ދީ، އެތަކެތި އަންދައިގެން ދުން އެރުވުމަށް ބުނުން.

12. ބަލިމީހާގެ ކުރިމަތީގައި ނުފެންނަ މީހުންނާ ވާހަކަ ދައްކައިގެން އެހީތެރިކަމާއި މަދަދަށް އެދުން.

މިފަދަ އަލާމާތެއް ފެނި، ސިޙުރުވެރިއެއްކަން އެނގިއްޖެ ގޮސް ދިޔުމަކީ ބޮޑު ފާފައެއްކަން ދަންނާށެވެ.

އިބްނު ޤުދާމާ ރަޙިމަހުﷲ ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. "ސިޙުރު ދަސްކުރުމާއި އުގަންނައިދިނުމަކީ ޙަރާމްކަމެކެވެ. މިކަމުގައި އިލްމުވެރިންގެ ދެމެދުގައި ޚިލާފެއް އޮތްކަމެއް ނޭނގެއެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަޞްޙާބުން (އެބަހީ، ޙަންބަލީ މަޛްހަބުގެ އިލްމުވެރިން) ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. ސިޙުރުވެރިޔާ ކާފިރުވާނީ އޭނާ ސިޙުރު ދަސްކުރުމާއި އޭގައި ޢަމަލުކުރުމުގެ ސަބަބުންނެވެ. އޭނާ ޙަރާމްކަމަށް ނުވަތަ ޙަލާލްކަމަށް ވިސްވާސްކުރިޔަސްމެއެވެ. އެއީ ﷲ ތަޢާލާ ވަޙީ ކުރައްވާފައިވާ ވާހަކަ ވިދާޅުވެއެވެ. ((وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُو الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكِ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا)) **މިއާޔަތާއި** ((وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلا تَكْفُرْ)) **ނިމުމާއެކު.** ((وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ)) **އެބަހީ، ސުލައިމާނުގެފާނަކީ ސިޙުރުގެ ސަބަބުން ކާފިރުވެ ވަޑައިގެންނެވި ކަމެއް ނުވެއެވެ. އަދި އެދެމަލާއިކަތުން (އެބަހީ، ހާރޫތާއި މާރޫތު) ވިދާޅުވިއެވެ.** ((إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلا تَكْفُرْ)) **އެބަހީ، ސިޙުރު ދަސްނުކުރާށެވެ. އެކަމުގެ ސަބަބުން ކާފިރުވެދާނެތީއެވެ."**[5 المغني: 106/10، صارم البتار: ص. 50] **އިބްނު ޙަޖަރު ރަޙިމަހުﷲ ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. " މިއާޔަތުގެ ވަކި ބަސްކޮޅު** ((إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلا تَكْفُرْ))**މިބަސްކޮޅުން އިސްތިދުލާލުކުރެވިގެންވަނީ ސިޙުރު ދަސްކުރުމަކީ ކާފިރުކަމެކެވެ."** [6 فتح الباري: 225/10، صارم البتار: ص. 50.]

ﷲ އަށް ޝިރުކުކުރުމާ ދުރުވުމަށް ޢަޤީދާގެ ޙަޤީޤަތާއި ސިޙުރުގެ ޙަޤީޤަތް އެނގުމާއި، އެކަމުގެ ޙުކުމާއި އަސަރުކުރާނެ ގޮތް އެނގުމަކީ މުހިއްމު ކަމެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް ސިޙުރަކީ ﷲ ގެ ޤުދުރަތުގެ ތެރެއިން، އިރާދަފުޅާ ބާރުގެ ދަށުގައި ކަލާނގެ އަމުރުފުޅުގެ އިރާދަފުޅާ ޚިލާފުން ދެކޭގޮތަށް ސިޙުރުކަން އެއްވެސް ބޭނުމެއް ހާސިލުކުރެވިދާނެ ގޮތެއް އަދި ގުޅުމެއްވެސް ނުދެވޭނެކަން ދަންނާށެވެ.

ސިޙުރުވެރިޔާގެ ޙުކުމް

ސިޙުރުވެރިޔާގެ ޙައްދަކީ ތިލަވަޅުން މަރާލުމެވެ.

(حَدُّ السَّاحِرِ ضَرْبَةٌ بِالسَّيْفِ) "ސިޙުރުކުރާ މީހާގެ ޙައްދަކީ ކަނޑިން ޖެހުމެވެ."(އެބަހީ، ކަނޑިން ޖެހި މަރާލުމެވެ.) [رواه الترمذي (1460)والدار قطني (114/3) والحاكم (360/4) والبيهقي (136/8) ، وانظر السلسلة الضعيفة 641/3 رقم 1446.]

ސިޙުރުން ރައްކާތެރިވުމަށްޓަކައި ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތައް:

ސިޙުރުން ރައްކާތެރިވުމަށްޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ފުރަތަމަކަމަކީ ﷲ އަށް ޔަޤީންކޮށް ތަވައްކުލްވުމެވެ. މިގޮތުން އަޅަންޖެހޭ ސިޙުރުން ސަލާމަތްވުމަށްޓަކައި ޚާއްސަ ސަލާމަތްކަމެއް ދީނާ ވަކި ޢަމަލެއް ކަންތައްތަކެއް ވެއެވެ. އެގޮތުން:

1. ﷲ އަށް އިޚްލާޞްތެރިވުމާއި، އެކަލާނގެ އަޅުކަމުގައި ހަރުދަނާވުމާއި، ޝަރުޢީ ޒިކުރުތަކާއި ދުޢާކުރުން.
2. ﷲ އަށް އެންމެހާ ބާރުގައި ޔަޤީންކުރުމާއި، ފަރުޟުތަކަށް ދޫނުކުރުން. މިގޮތުން ފަރުޟު ނަމާދުތައް ވަގުތުގައި ޖަމާޢަތުގައި ކުރުމާއި ވަގުތުން ކުރުމެވެ.
3. ޤުރްއާނާއި ސުންނަތުގައި ވާރިދުވެގެންވާ ޒިކުރުތަކާއި ދުޢާތައް ކިޔުން. މިގޮތުން ހެނދުނާއި ހަވީރުގެ ދުޢާއާއި، ނިދުމުގެ ކުރިން ކިޔާ ދުޢާތަކާއި، ފާޚާނާއަށް ވަންނަމުންނާއި ނިކުންނަމުން ކިޔާ ދުޢާ، ގެއަށް ވަންނަމުންނާއި ނިކުންނަމުން ކިޔާ ދުޢާއާއި ދުޢާތަކާއި ވަކިން ވިރުދު ދުޢާތަކެވެ.

4. ޤުރުއާން ކިޔުން. ޛިކުރުން ދުޢާކުރުން ޒާތުބަޔަކުން ބަޤަރާސޫރަތް ކިޔުމާއި ޝައިޠާނާގެ ދުއްތުރާތަކުން ގޭގައި މިހާ ސަލާމަތްވާނެކަމެވެ.
5. ޙިމާޔަތް ސަބަބުތައް، ދުޢާތަކާއި ބަސްފުޅުތަކުގެ ސުންނަތުން ފަހަރު ﷲ ރަސޫލުކުރައްވާ ޙަޔާތުން ގޮތަށ ޖައްސަވާނެން.
6. އިސްތިޢާޒާ އިސްތިޢާނާ ދިނުމަށް ފަހުސްދުން ކަސްދުކުރުން ގޮތަށް ނުވެރިން. ޙިމާޔަތް ބޮޑުކުރުމުގައި ޝައިޠާނުން ފުރުޞަތު ދީފައިވެއެވެ.

ސިޙުރު ބާޠިލުކުރާނެ ގޮތްތައް:

ސިޙުރު ބާޠިލުކުރުމަށް ނުވަތަ ޢިލާޖުކުރުމަށް ސިޙުރުވެރިން ސަލާމަތްވުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތްތަކެއް މިހިރަ ކަންތައްތަކާއި ފެއެވެ. އަދި ހުއްދަކުރެވޭ ގޮތުގައި ކަންތައްތަކެއްވެއެވެ. މިގޮތުގައިން މުހިއްމު ކަންކަމަކީ:

1. ޖިނަޖިނައިން ސަލާމަތްކުރެއްވުމަށް ދުޢާކުރުން. އެހެނީ، ނަބިއްޔާ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހިވަސައްލަމަށް ސިޙުރުޖެހިވަޑައިގެންފައި ވަގުތު ޖިން ފޮނުވާ ދުޢާކުރެއްވިއެވެ .
2. ސިޙުރު ހުރިތަން އެނގިއްޖެނަމަ، އެއްޗެއް ނަގައި ނެތިކޮށްލުން.
3. ކަތިލުން (ޙިޖާމާ ކުރުން). ސިޙުރުޖެހިފައިވާ ގޮނޑުގައި ކަތިލުމަކީ ފައިދާކުރާ ކަމެކެވެ. ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ވަސައްލަމްގެ ސިޙުރު ފިލުވައިދެއްވުމުން ބޭނުންގެ މައިގަނޑު ކަތާ ޙިއްސާވިއެވެ.
4. ދުޢާތަކާއި، ދުޢާތަކާއި، ޤުރުއާން ކިޔުމާއި، އިސްތިޣުފާރުކުރުން ގިނަކުރުން.
5. ސިޙުރުކަން ޤުރުއާން ބޭނުންކޮށްގެން ފަރުވާކުރުން (ރުޤްޔާ ކުރުން)
6. އަޖްވާ ކަދުރުގެ 7 ކަދުރު ކެއްމަށް ދުވަހަކު ހުސްބަނޑުގައި ކެއުން.
7. ޒަމްޒަމް ފެންބޮއިމާއި ދުޢާކުރުން.

ރުޤްޔާ އަކީ ކޮބާ ؟

ޢަރަބި ބަހުގައި ރުޤްޔާ އޭ ބުނުމުން މާނަކުރެވެނީ ދިވެހި ބަހުގައި ފަނޑިތަ މިބަސް އައިސްފައިވާގޮތުންނެވެ. އެހެރާ މާނައެއްވެސް ހިމެނިގެންނެވެ. ދިވެހި ބަހުގައި ފަނޑިތަ މާނަކުރެވޭ އޭގައި ހުއްދަ ފަނޑިތައާއި ސިޙުރުވެސް ހިމެނިގެންނެވެ. އެހެންކަމުން އިތުރު ތަފްސީލަކަށް ދަންނަވާލަމެވެ.

މިގޮތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ރުޤްޔާ މާނަކުރާނަމަ ކުރެވޭނީ އެއީ ބައްޔެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް ނުވަތަ މުޞީބާތެއް ފިލުވާލުމަށް ނުވަތަ މުޞީބާތުން ސަލާމަތްވުމަށް ކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކި ކަމެއް ހާސިލް ކުރުމަށްޓަކައި ކިޔާ ކިޔުން ނުވަތަ ކުރާ ކަންތައްތަކެވެ. މިކަމުގައި ބަޔާންކުރެވޭ ރުޤްޔާގެ ބާވަތްތަކަކީ ސިޙުރުވެސް ހިމެނެއެވެ. ރުޤްޔާ ބެހިގެންވާ ބައިތަކަށް ބަލާއިރު ރުޤްޔާ އަކީ:

1- **ރުޤްޔާ ޝަރުޢިއްޔާ (ޝަރުޢީ ފަނޑިތަ)** : ﷲ ގެ ކަލާމުފުޅާއި(ޤުރުއާން) ﷲ ގެ އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތަކުން ބޭނުންކޮށްގެން ރަސޫލާގެ އެކުލެވޭ ގޮތަށް ޝަރުޢީގޮތުން ކުރާ ރުޤްޔާ. އަދި ރަސޫލާގެ ސުންނަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވި ދުޢާތަކާއި ބަސްފުޅުތަކުން ބޭނުންކޮށްގެން ޝަރުޢީގޮތުގައި ކުރާ ރުޤްޔާ. މިފަދަ ރުޤްޔާ ހިތަށް ޙަލާލު އަދި ސުންނަތުން ސާބިތުވާ ކަމެއް އަދި ރުޤްޔާއެވެ.

2- **ރުޤްޔާ ޝިރުކިއްޔާ (ޝިރުކު ހިމެނޭ ފަނޑިތަ)** : ޖިންނި ޝައިޠާނުންގެ ކިބައިން ވާ އެހީގެން ކިޔާ ކިޔަވާހެދުމާއި، ފާޅުބަދުމާއި، އަތްބަދުމާއި، އެއްވެސް މާނައެއް ނޭނގޭ ބަސްތައް ކިޔުމާއި، ބަންދުކުރުމާއި، އަރިއަޅުމާއި، މިފަދަ ޚިލާފު ކަންކަމާއި އަދި ޤުރުއާނާއި ޝަރީޢަތާ ޚިލާފުވާ ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައި ކުރާ ރުޤްޔާ. މިފަދަ ރުޤްޔާ ހިތަށް ޙަރާމް ކަމެއް އަދި ސިޙުރާއި ޝިރުކާއި ގުޅިފައިވާ ރުޤްޔާއެވެ.

ރަސޫލުﷲ ﷺ ޙަދީޘްކުރެއްވިއެވެ. " اِعْرِضُوْا عَلَيَّ رُقَاكُمْ ، لاَ بَأْسَ بِالرُّقَى مَا لَمْ يَكُنْ فِيْهِ شِرْكٌ"

މާނައީ: "ތިޔަބައިމީހުންގެ ރުޤްޔާތައް ތިމަން ނަބިއްޔާއަށް ހުށަހަޅާށެވެ. އެ ރުޤްޔާއެއްގައި ޝިރުކު ހިމެނިފައިނުވާނަމަ ކަމެއް ނުވެއެވެ" (ރިވާކުރެއްވީ މުސްލިމް) އެހެންކަމުން އަންގައިދެނީ ރުޤްޔާކުރުމުގައި ޝިރުކާއި ޙަރާމް އިސްލާމް އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ޤުރުއާނާއި ދީނާއި ޚިލާފުވާ ރުޤްޔާތައް ކުރުން ހުއްދަ ނުވާނެއެވެ. (ނިމުނީ)